

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ

№ 7/22.01.2025 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 22.01.2025 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Александър Кашъмов
Бойко Василев
Весислава Антонова
Гена Трайкова
Диляна Илиева
Даниела Тренчева
Ирина Недева
Илия Вълков

изслуша доклад по жалба с вх. № 11-048/2024 г. на А.Б. срещу *Нова телевизия и печатно и електронно издание на Труд*. В жалбата се твърди, че на 7 октомври 2024 г. в предаване *Здравей, България* по Нова телевизия и в публикация „Агресивно дете тормози цял клас, учители масово напускат столичното училище“ в *Труд* са осъществени нарушения на Етичния кодекс на българските медии от страна на посочените медии.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалбата с вх. № 11-048 се отнася до твърдени нарушения на Етичния кодекс на българските медии.
2. Жалбата е подадена в допустимия от правилника срок.
3. КЖЕ обсъди допустимостта на жалбата, жалбата е допустима.
4. Не е представено становище от *Труд*, представено е становище от *Нова телевизия*.
5. Даниела Тренчева не участва в обсъждането.

II. ЖАЛБА

Според жалбоподателя: „*Настоящата жалба се отнася до репортаж, излъчен на 7 октомври 2024 г. в предаването „Здравей, България“ по NOVA телевизия, озаглавен „Нападнати ученици и учители: Родители твърдят, че дете тормози цял клас“, както и до статия във вестник „Труд“, озаглавена „Агресивно дете тормози цял клас, учители масово напускат столичното училище“.* Въз основа на репортажа по NOVA телевизия и статията във в. „Труд“, в редица други онлайн медии са публикувани статии с идентично или сходно съдържание.

1. *Относно репортажа, излъчен в предаването „Здравей, България“ по NOVA телевизия*

Репортажът представя група родители от столично училище, за които се анонсира, че обмислят да спрат децата си от учебните занятия заради, по техните думи, „системен физически и психически тормоз от страна на дете в класа“. Излагат се твърдения, че „учебният процес е силно затруднен, а децата и учителите всеки ден са жертви на тази агресия“. Последователно се дава думата на няколко родители, които представят детето като проблем, с „който никой не може да се справи“. Част от твърденията на родителите се отнасят до трети лица, които не присъстват по време на репортажа и не са взели отношение по въпроса. Така например, един от родителите посочва, че прекрасен учител бил напуснал работа, защото не бил издържал. Това изказване не е потвърдено от учителя, но според въпросния родител било „повече от очевидно“, че причината за напускането му била „невъзможност за справяне с тази ситуация“. Друг родител представя видимо преувеличен инцидент, при който детето било „отхана(ло) парче месо от ръката на заместник-директора“, в резултат на което „човекът напусна(л)“.

Следват твърдения на други родители за физическа агресия от страна на детето спрямо техните деца. В репортажа обаче не се представя контекстът, в който са се развили описаните ситуации. По-специално, не са изяснени конкретните обстоятелства, довели до твърдяната агресия, например било ли е провокирано детето по някакъв начин и имало ли е прояви на агресия и от страна на другите деца спрямо него. Като се изключи един от описаните случаи на агресия, не става ясно също кога във времето са се развили останалите представени в репортажа ситуации.

Констатира се и известни несъответствия в изказванията на родителите – от една страна, един от тях се оплаква, че на децата от класа са отнети всякакви остри предмети в училище като ножици и игли и те нямат достъп до такива дори в часовете по практически занятия, а от друга страна, друг родител описва инцидент, по думите му от настоящата учебна година, при който детето е гонило с ножица деца от класа.

Няколкократно се правят внушения, че ръководството и институциите не могат да предприемат адекватни мерки и единственото решение е детето да премине в индивидуална форма на обучение.

В репортажа изрично се посочват следните обстоятелства, позволяващи на широк кръг от лица да идентифицира самоличността на детето: репортажът е заснет пред самото училище, като се показват и сградите в непосредствена близост, включително сградата.

В жалбата се споменава също, че миналата година детето е било във 2-ри „б“ клас, както и че се е преместило в училището през декември 2022 г.; пояснява се, че детето е със специални образователни потребности (СОП), като с него работи ресурсен учител и е сформирана група с представители на близо 10 институции, които търсят решение по въпроса.

2. Относно статията във вестник „Труд“, озаглавена „Агресивно дете тормози цял клас, учители масово напускат столичното училище“ Статията във в. „Труд“, озаглавена „Агресивно дете тормози цял клас, учители масово напускат столичното училище“, се основава на излъчения по NOVA телевизия репортаж. Тя започва с общо твърдение, че „(д)ете от 3-ти „б“ в столичното 6-то училище тормози психически и физически своите съученици“. В статията се посочва, че детето „е агресивно, често ги бие, а учебните занятия са невъзможни за провеждане, откакто момчето е дошло в този клас“, като се пояснява, че „(у)ченикът е с т. нар. СОП – специални образователни потребности“. Изтъква се, че „няколко учители са напуснали школото заради психическия тормоз“. Тези твърдения се представят като обективни факти, а не като мнение или информация, предоставена от конкретни източници. По-нататък в статията следва некоректно цитиране на изказванията, направени от някои от родителите в репортажа по NOVA телевизия. Избирателно са представени най-шокиращите изказвания, догълнени с информация с неустановен източник,

която не съответства на излъченото в репортажа. Цитира се например изказването на бабата на ученик от 3-ти „б“ клас, която в репортажа твърди, че детето е бутнало внука ѝ в коридора, като при падането последният си е ударил главата, докато в статията във в. „Труд“ се посочва, че след като е паднал, внукът ѝ е бил ритан. Преувеличено е и описанието на емоционалното състояние на бабата, а именно че е „ридае(ла) през сълзи“ когато разказва за случилото се, което не се установява от съдържанието на репортажа. Наред с изказването, че „(у)ченикът буквално откъсна(л) парче месо от ръката на заместник-директора“, в статията се посочва още, че „(м)омчето често гони останалите деца с ножица, иска да ги пробоща с игли и други остри предмети“. Това твърдение също, противно на истината, се представя като цитат от изказванията на родителите в репортажа по NOVA телевизия. В статията се навежда и твърдението, че „(м)айката на ученика категорично отказва да го остави вкъщи в индивидуална форма на обучение, а когато родител не е съгласен с такова предложение – училищното настоятелство не може да го принуди насила“. Подобно на останалите непотвърдени съждения, съдържаници се в статията, остава неясен източникът и на тази информация.

Отново, в статията се посочват данни, които позволяват да се идентифицира самоличността на детето. Упоменава се училището и класа, в който е записано детето. Уточнява се, че статията се отнася за дете със СОП, което се е преместило в училището „през декември 2022 г.“, както и че няколко месеца след това класният ръководител е напуснал.

Искането е КЖЕ да постанови нарушения на Етичния кодекс на българските медии и медията да публикува поправка.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ

1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.

1.1.4 Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

В становището на Нова телевизия се посочва най-напред, че когато се дава думата на граждани, няма нужда изрично да се посочва, че става дума за мнението им, това е ноторно. Участвалите в репортажа лица упражняват конституционно гарантираните си права, а именно свободата на изразяване. Свободата на изразяване е важно човешко право, без което нито едно общество не може да бъде демократично. Тя позволява свободната обмяна на идеи, мнения и информация и по този начин способства за това членовете на едно общество да формират свои собствени мнения върху теми от обществено значение. Ето защо свободата на изразяване е в услуга на обществения дебат. Тя подпомага изграждането на свободни и независими медии, информирано гражданство и прозрачно функциониране на държавата. В конкретния случай медията не е нарушила разпоредбите на Етичния кодекс като е дала възможност на група родители да упражнят конституционно гарантираното им право да изразяват мнение свободно. Медията е потърсила за становище и А.Б. именно с цел да ѝ даде възможност да изрази своето мнение по случая, но А.Б. не се е отзовала, нито е поискала право на отговор, за да заяви своята позиция по случая.

По отношение на принципа за ясно разграничаване на фактите от коментарите и предположенията следва да отбележим че в жалбата не се съдържат конкретни доводи затова къде в репортажа е допуснато такова нарушение.

В репортажа категорично липсва реч на омразата както спрямо детето, така и спрямо родителите. В репортажа липсва каквато и да било форма подбуждане, разпространение или оправдаване на

омраза и насилие срещу детето или родителите, основано на определени техни характеристики като раса, етнос, пол, възраст, сексуална ориентация, убеждения или увреждане.

Не е прекрачена границата на неприкосновеността на личния живот или репутацията.

V. ФАКТИ

В предаването и публикацията има достатъчно данни да разкриване на самоличността на детето, съответно на семейството. В предаването и в публикацията думата е дадена на родители на съученици. Няма данни за мнението на институциите, на близките на детето или за други мнения, различни от отрицателните оценки на родители и близки и желанието им детето да не се обучава в този клас.

VI. МОТИВИ

Комисията смята, преди всичко, че разкриването на самоличността на детето не е необходима с оглед преобладаващ обществен интерес и е налице нарушение на т. 2.4.1 *Ще проявяваме специална отговорност за спазване на правата на децата, включително и правото им да бъдат чути.* Интересът от обсъждане на различните интереси, свързани с училищната среда и училищното образование, не налага разкриване на самоличността. Това нарушение е допуснато и от двете медии.

По отношение на печатно и електронно издание на Труд:

Във връзка с т. 1.1.1. от ЕК, Комисията няма данни преднамерено да са скрити или изопачени факти. Репортажът и публикацията дават трибуна на мнения, които са реализация на конституционно право на гражданите. Мненията не подлежат на преценка за точност, но взети в съвкупност, фактите и мненията следва да очертават безпристрастно действителното състояние. В случая ситуацията е представена едностранчиво и не е проверена в нужната степен. Установява се нарушение на т. 1.1.1. от ЕК.

Дори да приемем, че майката е поканена да изрази позиция, но не се е възползвала от поканата, несъмнено липсва позицията на образователната институция и на ресорното министерство, на психолози, на АЗД и други институции с правомощия в този сектор. Ако се твърди, че има преобладаващ обществен интерес, не е достатъчно да се огласят единствено недоволните от детето, без да се даде обективна оценка на ситуацията и поведението на децата. Установява се нарушение на 1.1.6. от ЕК.

Родителите изразяват мнения. Медията обаче приема тези мнения като твърдения за факти и дори изнася твърдението в заглавие: *Агресивно дете тормози цял клас.* Само мнение без доказателства е, че класният ръководител е напуснал заради детето. Не е приложено каквото и да е потвърждение от този класен ръководител. Установява се нарушение на 1.1.4. от ЕК.

По отношение на Нова телевизия

Във връзка с т. 1.1.1. от ЕК, Нова телевизия е търсила разнообразни източници, за да отрази точно действителното положение. Приведени са мнения на директора и на МОН. Търсена е и майката на детето. КЖЕ не установява нарушение на т.1.1.1. от ЕК.

Във връзка с т. 1.1.4. от ЕК, заглавието на публикацията на сайта е *„Нападнати ученици и учители: Родители твърдят, че дете тормози цял клас“*, което ясно посочва тезата като мнение,

а не като твърдение за факт. По подобен начин са отразени и другите мнения. КЖЕ не установява нарушение на т.1.1.4.

КЖЕ намира, че Нова телевизия е създавала условия за разкриване на самоличността на детето и така е нарушила т. 2.4.1 от ЕК: *Ще проявяваме специална отговорност за спазване на правата на децата, включително и правото им да бъдат чути. – в частта „специална отговорност за правата на децата“.*

На базата на горните изводи КЖЕ прие следното

РЕШЕНИЕ:

намира жалба с вх. № 11-048/2024 г. **за основателна** по т.т.1.1.1. 1.1.4. 1.1.6 и 2.4.1 от Етичния кодекс на българските медии за изданието Труд и основателна по т 2.4.1. за Нова телевизия.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

*Изпълнителен директор на
Фондация НСЖЕ :*

Ева Петрова